

Красій М.О.

*Івано-Франківський
національний технічний
університет нафти і
газу, доцент кафедри
публічного управління та
адміністрування, кандидат
юридичних наук*

Krasiy M.O.

*Ivano-Frankivsk National
Technical University of Oil
and Gas, Associate Professor
of Public Administration, PhD*

ЗАХИСТ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ, ЯК ОДИН З ЕЛЕМЕНТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Європейський вибір України, який був визначений у початковий період формування основ її зовнішньої політики, став природним наслідком здобуття країною державної незалежності. Він відображає життєво важливі інтереси України, викристалізувався з усієї попередньої історії українського народу, його ментальності та глибоких демократичних традицій, ґрунтується на законному прагненні громадян України бачити свою державу невід’ємною частиною єдиної Європи. Інтеграція України до європейської системи безпеки означає приєднання України до Європейської політики безпеки і оборони, тобто вступ до ЄС [6].

Події які розгорнулися в Україні в 2014 р. і тривають до нині актуалізували для країни питання захисту інфраструктури, об’єктів та систем важливих для життєдіяльності суспільства та сформували потребу створення системи захисту критичної інфраструктури в Україні. Вважаємо, що гармонізація підходів щодо її створення з тими, що активно запроваджуються в ЄС та НАТО сприятиме удосконаленню механізмів забезпечення національної безпеки та посилить потенціал нашої держави стосовно інтеграції до європейського безпекового простору [1; с. 3].

Гостра соціально-політична криза в умовах іноземного військового втручання у внутрішні справи України, різке посилення екстремізму та тероризму, небувалий ріст злочинності, у т.ч. із використанням зброї, падіння економіки та зростання масштабів гуманітарної кризи у східних регіонах країни, руйнування та пошкодження численних підприємств, інфраструктурних об’єктів – все це визначає ті новітні реалії, в яких сьо-

годні існує Україна, і в яких має забезпечуватися безпека її громадян, суспільства і державних інституцій.

Цілком очевидно, що сектор безпеки України потребує докорінного реформування, яке має відбуватися з урахуванням світового досвіду та проголошеного курсу на євроінтеграцію. Зазначені чинники у теперішніх умовах роблять особливо актуальним запровадження в нашій державі концептуального поняття «захист критичної інфраструктури», яке активно використовується у провідних країнах Заходу, країнах-членах ЄС та НАТО як один із сучасних інструментів реалізації безпекової політики [1; с. 6].

У Європі термін «критична інфраструктура» почали вживати наприкінці 1990-х, коли відчули посилення загроз тероризму. Першою про це заговорила Великобританія, маючи на увазі необхідність захисту системи телекомунікації, банківського та фінансового сектору, водопостачання, енергозбереження та інших важливих для економіки країни об'єктів [2].

У Німеччині до критичної інфраструктури відносять «організаційні та фізичні структури і об'єкти настільки життєво важливі для суспільства та економіки країни, що їх вихід з ладу або погіршення функціонування будуть мати своїм результатом стійкі зриви постачання, значний підрив державної безпеки або інші драматичні наслідки». Велика Британія визначила елементами критичної інфраструктури «ті установки, системи, об'єкти та мережі, необхідні для функціонування країни та надання важливих послуг, від яких залежить повсякденне життя Великої Британії». У Нідерландах при визначенні терміну до критичної інфраструктури віднесли «продукцію, послуги та пов'язані з ними процеси» [1; с. 7].

В Україні станом на сьогодні на законодавчому рівні не розкрито поняття «критична інфраструктура» та «захист критичної інфраструктури», однак у нормативно-правових актах використовуються, а саме: Директиві Ради 2008/114/ЄС від 8 грудня 2008 року про ідентифікацію і визначення європейських критичних інфраструктур та оцінювання необхідності покращення їх охорони та захисту [3]; Постанова від 14.03.2018 р. № 309 «Про затвердження Кодексу системи передачі» [4]; Постанова КМУ від 23.08.2016 р. № 563 «Про затвердження Порядку формування переліку інформаційно-телекомунікаційних систем об'єктів критичної інфраструктури держави» [5]. Визначення зазначених вище понять наведено у Проекті Закону «Про критичну інфраструктуру та її захист» [7] і законодавець під цими поняттями пропонує розуміти:

критична інфраструктура — сукупність об'єктів, які є стратегічно важливими для економіки і національної безпеки, порушення функціо-

нування яких може завдати шкоди життєво важливим національним інтересам;

захист критичної інфраструктури — всі види діяльності, спрямовані на своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізацію загроз безпеці об'єктів критичної інфраструктури, а також мінімізацію та ліквідацію наслідків у разі їх реалізації.

Необхідно вивчити досвід європейських країн (Великобританії, Німеччини, Нідерландів та ін.), які вже мають законодавчу базу щодо захисту критичної інфраструктури, механізм забезпечення національної безпеки. Безпеку та стійкість країни треба забезпечувати через посилений захист критичної інфраструктури.

1. Бірюков Д.С., Кондратов С.І., Насвіт О.І., Суходоля О.М. Зелена книга з питань захисту критичної інфраструктури в Україні. Київ, 2015
2. Критична інфраструктура в Україні: виклики і загрози. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2783542-kriticna-infrastruktura-v-ukraini-vikliki-zagrozi-i-zdorovij-gluzd.html>
3. Директива Ради 2008/114/ЄС від 8 грудня 2008 року про ідентифікацію і визначення європейських критичних інфраструктур та оцінювання необхідності покращення їх охорони та захисту. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_002-08/ed20081208#n41
4. Про затвердження Кодексу системи передачі: Постанова від 14.03.2018 р. № 309. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0309874-18/ed20180314#n72>
5. Про затвердження Порядку формування переліку інформаційно-телекомунікаційних систем об'єктів критичної інфраструктури держави: Постанова КМУ від 23.08.2016 р. № 563. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/563-2016-%D0%BF/ed20160823#n16>
6. Будкина В.С., Бураковського І.В., Віткіна Л.М. Європейська інтеграція та Україна: навч.-метод. посібник. Київ: Макрос, 2002. 480 с.
7. Про критичну інфраструктуру та її захист: Проект Закону. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65996

Красій М.О. Захист критичної інфраструктури, як один з елементів європейської безпеки

Європейський вибір України, який був визначений у початковий період формування основ її зовнішньої політики, став природним наслідком здобуття країною державної незалежності. Він відображає життєво важливі інтереси України, викристалізувався з усієї попередньої історії українського народу, його ментальності та глибоких демократичних традицій, ґрунтується на законному прагненні громадян України бачити свою державу невід'ємною частиною єдиної Європи.

Гостра соціально-політична криза в умовах іноземного військового втручання у внутрішні справи України, різке посилення екстремізму та тероризму, небувалий ріст злочинності, у т.ч. із використанням зброї, падіння економіки та зростання масштабів гуманітарної кризи у східних регіонах країни, руйнування та пошкодження численних підприємств, інфраструктурних об'єктів.

В Україні станом на сьогодні на законодавчому рівні не розкрито поняття «критична інфраструктура» та «захист критичної інфраструктури», однак у нормативно-правових актах використовуються.

Ключові слова: критична інфраструктура, об'єкти критичної інфраструктури.

Krasiy M.O. Protection of critical infrastructure as one of the elements of European security

Ukraine's European choice, which was determined in the initial period of forming the foundations of its foreign policy, was a natural consequence of the country's independence. It reflects the vital interests of Ukraine, has crystallized from the entire previous history of the Ukrainian people, its mentality and deep democratic traditions, and is based on the legitimate desire of Ukrainian citizens to see their state as an integral part of a united Europe.

Acute socio-political crisis in the context of foreign military intervention in the internal affairs of Ukraine, a sharp increase in extremism and terrorism, an unprecedented increase in crime, including with the use of weapons, the fall of the economy and the growing scale of the humanitarian crisis in the eastern regions of the country, the destruction and damage of numerous enterprises and infrastructure.

In Ukraine, as of today, the concepts of «critical infrastructure» and «critical infrastructure protection» are not disclosed at the legislative level, but they are used in regulations.

Keywords: critical infrastructure, critical infrastructure objects.